

INFORMACJA

o wspólnym posiedzeniu

**Komisji Nadzwyczajnej
do spraw Klimatu**

oraz

Komisji Zdrowia

nr posiedzenia: 25

nr posiedzenia: 58

data posiedzenia: 14 lipca 2021 r.

Porządek posiedzenia:

1. Informacja Ministra Klimatu i Środowiska na temat gospodarowania odpadami medycznymi w kontekście ich oddziaływania na klimat, środowisko i zdrowie.

Posiedzeniu przewodniczył:

przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu Stanisław Gawłowski.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu:

Halina Bieda, Marcin Bosacki, Alicja Chybicka, Artur Dunin, Stanisław Gawłowski, Agnieszka Gorgoń-Komor, Jolanta Hibner, Kazimierz Kleina, Magdalena Kochan, Stanisław Lamczyk, Beata Małecka-Libera, Ewa Matecka, Janusz Pęcherz, Aleksander Pocij, Sławomir Rybicki, Joanna Sekuła, Ryszard Świlski,

senatorowie członkowie Komisji Zdrowia:

Margareta Budner, Alicja Chybicka, Dorota Czudowska, Agnieszka Gorgoń-Komor, Wojciech Konieczny, Beata Małecka-Libera, Ewa Matecka, Bogusława Orzechowska,

goście, m.in.:

Ministerstwo Klimatu i Środowiska:

sekretarz stanu Jacek Ozdoba,
zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki Odpadami Bogusława Brzdąkiewicz ze współpracownikami,

Ministerstwo Zdrowia:

podsekretarz stanu Anna Goławska ze współpracownikami,

Polska Izba Gospodarki Odpadami:

członek Komisji Prawnej Barbara Farmas,

Ogólnopolski Związek Pracodawców Szpitali Powiatowych:

członek zarządu Mariusz Trojanowski,

Związek Pracodawców Gospodarki Odpadami:

przewodniczący Rady Programowej Karol Wójcik,

Stowarzyszenie „Polski Recykling”:

specjalista ds. administracji Monika Mierosławska,

Najwyższa Izba Kontroli:

doradca prawny Agnieszka Mielżyńska,

Urząd Regulacji Energetyki:

radca prawny w Departamencie Prawnym i Rozstrzygania Sporów Anna Matuska,

strona społeczna:

Arkadiusz Tułeczki.

Ad 1.

Informację Ministra Klimatu i Środowiska na temat gospodarowania odpadami medycznymi w kontekście ich oddziaływania na klimat, środowisko i zdrowie przedstawili sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Jacek Ozdoba oraz zastępca dyrektora Departamentu Gospodarki Odpadami w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Bogusława Brzdąkiewicz.

Bogusława Brzdąkiewicz swoje wystąpienie rozpoczęła od wskazania ustawy o odpadach jako podstawy prawnej dla gospodarki odpadami medycznymi, zakaźnymi odpadami medycznymi i odpadami weterynaryjnymi. Jedną z najważniejszych zasad zawartych w tej ustawie jest zasada bliskości polegająca na ograniczeniu przemieszczania tego typu odpadów, mają być one przetwarzane w ramach województwa. Ilość odpadów medycznych i weterynaryjnych o właściwościach zakaźnych utrzymuje się na podobnym poziomie i wynosi 63 tysiące ton rocznie. W Polsce istnieją 23 instalacje do unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych. Wśród spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych można wyróżnić spalarnie zajmujące się wyłącznie przetwarzaniem odpadów medycznych i weterynaryjnych, ale też duże spalarnie odpadów niebezpiecznych. Łączna moc przerobowa tych instalacji to ok. 148 tysięcy ton rocznie. Takie spalarnie znajdują się w każdym województwie z wyjątkiem województw dolnośląskiego, opolskiego i warmińsko-mazurskiego. Wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska corocznie kontrolują placówki ochrony zdrowia w zakresie gospodarki odpadami medycznymi i zakaźnymi materiałami medycznymi. Z informacji Głównego Inspektoratu Środowiska wynika, że nie stwierdzono znaczących uchybień w przestrzeganiu przepisów. Wytwórca odpadów medycznych musi podpisać indywidualną umowę z firmą uprawnioną do ich odbierania i przekazywania do zagospodarowywania tego typu odpadów. W MKiŚ w związku ze stanem epidemii powstał specjalny zespół do zarządzania kryzysowego, współpracuje on z urzędami wojewódzkimi oraz organami Inspekcji Ochrony Środowiska. Wprowadzono możliwość wydania przez wojewodów w sytuacjach awaryjnych polecenia przetwarzania odpadów medycznych w innych niż przeznaczone do tego celu instalacjach. Bogusława Brzdąkiewicz podkreśliła, że zgodnie z ustawą o odpadach jedyną dopuszczalną formą zagospodarowania zakaźnych odpadów medycznych jest spalanie.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Anna Goławska stwierdziła, że problem odpadów medycznych jest newralgiczny i zwraca się na niego szczególną uwagę, gdyż są to odpady niebezpieczne dla środowiska i dla zdrowia ludzi. Nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi pełni Państwowa Inspekcja Sanitarna, która weryfikuje sposób przechowywania odpadów medycznych w podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych oraz prowadzi szkolenia dla pracowników podmiotów leczniczych z zakresu jak najbezpieczniejszego postępowania z tego typu odpadami. W okresie od lutego do kwietnia 2021 r. zgłoszono 11 przypadków nieprawidłowości przechowywania odpadów medycznych i wszczęto 1 interwencję, co świadczy o tym, że sposób postępowania przez podmioty lecznicze z odpadami medycznymi jest dobry. W 2020 r. znacząco zwiększyła się ilość odpadów zakaźnych, co było skutkiem epidemii i zaostrzenia procedur przyjmowania pacjentów. Ministerstwo Zdrowia oraz główny inspektor sanitarny współpracują na bieżąco z ministrem klimatu i środowiska w tym zakresie.

Nad informacją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji zabrali głos senatorowie, członek zarządu Ogólnopolskiego Związku Pracodawców Szpitali Powiatowych Mariusz Trojanowski oraz przedstawiciel strony społecznej Arkadiusz Tułeczki.

Poruszono m.in. takie tematy jak: ilość oraz cena wywozu i przetwarzania odpadów medycznych w porównaniu z ilością i ceną wywozu i przetwarzania odpadów komunalnych, roczny koszt utylizacji tego typu odpadów w Polsce, utylizacja maseczek, odmowy przyjęcia odpadów przez spalarnie, dofinansowania dla podmiotów medycznych na wywóz odpadów medycznych, stanowisko MZ wobec kontroli NIK, które wskazują na nieprawidłowości, konieczność poszukiwania rozwiązania, które z jednej strony będzie pozwalało utylizować w bezpieczny sposób odpady medyczne, z drugiej będzie jak najmniej szkodliwe dla środowiska, wątpliwości co do rzetelności danych zawartych w informacji ministra klimatu i środowiska co do ilości odpadów medycznych.

Mariusz Trojanowski zwrócił uwagę na wypieranie kosztów leczenia w szpitalach przez inne koszty, w tym wysokie opłaty za wywóz odpadów, zaapelował o dokładniejsze zdefiniowanie odpadów medycznych i komunalnych, uregulowanie korelacji zagospodarowania odpadów ze szpitali, poczynając od tych powiatowych, odpadów z indywidualnych praktyk oraz przychodni, zwrócił uwagę na problem nielegalnego składowania odpadów medycznych.

Arkadiusz Tułeczki podkreślił korzyści płynące z alternatywnych metod sterylizacji odpadów medycznych w stosunku do ich spalania w spalarniach (co generuje zagrożenia epidemiologiczne, wyższe koszty i ma negatywny wpływ na środowisko), podzielił się swoimi podejrzeniami na temat niezgodnego z przepisami wyrzucania dużej części odpadów medycznych jako odpadów komunalnych, zwrócił uwagę na dyktowanie warunków odbioru odpadów przez ich odbiorców, zaapelował o umożliwienie stosowania wszystkich skutecznych metod unieszkodliwiania odpadów medycznych, ograniczenie przemieszczania odpadów do minimum, uproszczenie procedur przyznawania powiatom czy szpitalom uzyskania pozwolenia na użytkowanie instalacji, których oddziaływanie nie wykracza poza teren działki, na którym odbywa się unieszkodliwianie.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Jacek Ozdoba stwierdził, że cały czas brakuje jednoznacznej opinii głównego inspektora sanitarnego odnoszącej się do zasadności użycia alternatywnych metod utylizacji odpadów medycznych, zwrócił uwagę na problem z ewentualnym dalszym zagospodarowaniem odpadów po ich autoklawowaniu. Stosunek kosztów autoklawowania do kosztów spalania wywołał kontrowersje. Jak zauważył sekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Jacek Ozdoba, wysokie koszty zagospodarowania odpadów medycznych są wynikiem braku dostępu do instalacji, dlatego rozważany jest plan budowy nowej dużej instalacji z udziałem spółki Skarbu Państwa. Trwają też analizy dotyczące morfologii odpadów i tego, czy segregacja w placówkach medycznych jest przeprowadzana w sposób prawidłowy, być może dzięki wnioskom płynącym z analiz uda się zmniejszyć ilość odpadów medycznych.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Anna Goławska podkreśliła, że Narodowy Instytut Badawczy – Państwowy Zakład Higieny nie rekomenduje autoklawowania jako najbardziej skutecznej metody gospodarowania odpadami medycznymi, ponieważ odpady po autoklawowaniu muszą być dalej zagospodarowane.

Senatorowie wyrazili zdziwienie, że w Polsce nie stosuje się tej metody, chociaż większość krajów UE stosuje autoklawowanie.

Senator Janusz Pęcherz zaproponował, by wystąpić do ministerstw z prośbą o przeanalizowanie, ile kosztuje utylizacja odpadów medycznych obecnie, a ile kosztowałaby utylizacja metodami alternatywnymi.

Przewodnicząca Komisji Zdrowia Beata Małecka-Libera zgłosiła wniosek, aby komisje zwróciły się do NIK z prośbą o przeprowadzenie kontroli ilości wytwarzanych odpadów medycznych w Polsce i ceny ich unieszkodliwiania, porównanie danych w tym zakresie za 2019 r. i 2020 r. oraz wydanie przez NIK opinii co do zasadności wdrożenia alternatywnych metod unieszkodliwiania odpadów medycznych. Zwróciła się z prośbą o przekazanie opinii głównego inspektora sanitarnego w kwestii użycia alternatywnych środków unieszkodliwiania odpadów, opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, a także obecnego stanowiska ministra zdrowia w tej kwestii.

Konkluzja:

Komisje zwróciły się do NIK z prośbą o przeprowadzenie kontroli ilości wytwarzanych odpadów medycznych w Polsce i ceny ich unieszkodliwiania, porównanie danych na ten temat za 2019 r. i 2020 r. oraz wydanie przez NIK opinii co do zasadności wdrożenia alternatywnych metod unieszkodliwiania odpadów medycznych.

Opracowano w BPS